

Monografia Ianovei (Reva Lazi, 1954)

Cuprins

1. **Introducere**

2. **Aspectul geografic**

2.1. *Așezarea*

2.2. *Relieful*

2.3. *Clima*

2.4. *Apele*

2.5. *Hotarul*

3. **Istoricul**

4. **Aspectul economic**

4.1. *Agricultura*

4.2. *Industria*

4.3. *Comerțul*

4.4. *Banca Populară*

5. **Locuitorii-starea socială și sanitară**

5.1. *Naționalitățile*

5.2. *Portul*

5.3. *Viața familială*

5.4. *Sănătatea*

5.5. *Administrația comunală*

6. **Aspectul religios cultural**

6.1. *Biserica*

6.2. *Școala*

6.3. *Cultul eroilor*

7. **Adaptare la situația actuală**

1. Introducere

Am în față începutul unei monografii a comunei Ianova lucrată de înaintașul meu, învățătorul Vasile Manolescu, care a încercat această valoroasă lucrare bazându-se pe arhive vechi ale primăriei, bisericii și ale școlii.

“Nu mă pot gândi niciodată că aceasta lucrare ar fi completă și perfectă din toate punctele de vedere” scrie Vasile Manolescu, însă tot ce va cuprinde această lucrare va fi un îndreptar și o punte pentru generațiile viitoare, de unde vor putea scoate ceva bun, dispunând de mai mult timp și având aceste date va putea întocmi o adevărată monografie a acestei comune.

Voi căuta ca această lucrare să fie completată cu diferite desene care să oglindească unele așezăminte vechi și instituții de cultură cât și aspecte cu privire la etnografia veche a poporului Ianovean.

În cazul când arhivele cele voi cerceta nu-mi vor da datele necesare, voi căuta să răscolesc amintirile celor bătrâni pentru completarea acestei monografii.

Oricine va citi aceasta lucrare, își va putea face o imagine destul de clara despre trecutul și prezentul acestei comune frumoase, cu gospodari cinștiți și de treaba, precum și de istoricul comunei, cât și de dezvoltarea ei social-economica și culturală.

Deși influențele străine au avut mult efect asupra limbii în timpul ocupațiilor vremelnice, totuși doinele, portul, sufletul curat românesc și datinile strămoșești s-au păstrat încă.

Frumusețile acestor comori stau mărturie nezdrcinată deasupra veacurilor ce au să vină, aducând noi transformări sociale și rodul unei noi civilizații.

Ianova,
la 31 decembrie 1956..

înv. Reva Lazi
dir. la Șc. română de 4 ani

Cuprins

2. Aspectul geografic

2.1. Așezarea

Comuna Ianova se găsește situată la nord-est de orașul Timișoara și la o depărtare de 19 km. În linie dreaptă însă, la 7 km de șoseaua națională și linia ferată Timișoara - București, și 5 km de comuna Izvin; iar spre vest la 11 km de linia ferată Timișoara - Lipova. Fiind așezată în această poziție izolată de mijloacele de comunicații, dezvoltarea ei economică a rămas mult în urma față de progresul general al altor comune.

Ianova se mărginește la răsărit cu Herneacova, la apus cu Giarmata, la miazăzi cu Remetea Mare, ferma Izvin și comuna Izvin, iar la miazănoapte cu Bencecul de Sus.

Din punct de vedere al așezării ei istorice, amintind "Valul roman" care trece prin capul de nord al comunei, la o distanță de circa 500 metri; valul este deosebit de proeminent și în ziua de azi, venind dinspre Vârșet - Timișoara cu destinația Lipova - Sarmizegetusa.

De aici, începând spre nord, culmile dealurilor se leagă cu pădurile Lipovei și cu Munții Apuseni. Spre sud se pot vedea în diminețile senine de primăvară culmile depărtate ale Buziașului. Spre apus ca nici unde se poate desluși peisajul cel mai frumos al silvo-stepei bănățene, care mai apoi se contopește cu câmpia Tisei.

Cuprins

2.2. Relieful

Hotarul care aparține comunei Ianova îl putem împărți în două părți și anume: partea de sud-vest este șes iar partea de nord este deluros. După cum se vede partea de sud-vest a hotarului are solul format dintr-un pământ negru fertil, și care suferă foarte mult la seceta. Partea de nord-est fiind formată din dealuri, solul este combinat cu pământ galben, care datorită hărniciei ianoveanului, care la redresat, este un pământ foarte bun pentru cereale și în special pentru grâu.

2.3. Căi de comunicație

Comuna Ianova fiind așezată între un drum de cale ferată Timișoara-Lugoj, Timișoara - Lipova și la o distanță de 19 km de Timișoara, după înființarea ei în 1832-1833 a trebuit o legătură cu orașul. Această legătură s-a făcut prin Remetea Mare.

În 1856 știm precis că a sosit prima locomotivă în Timișoara pe linia Budapesta-Timișoara. Pentru a face legătură cu Balcanii, în anul 1880, s-a construit calea ferată Timișoara - Orșova. În același timp, datorită grofului Ambrozi, s-a construit gara Remetea Mare. Acest fapt ne dă de înțeles de ce Ianova a gravitat mai mult spre Remetea și nu direct spre Timișoara.

Drumul ce de astăzi Ghiroda - Timișoara e construit mult mai târziu decât cel Ianova-Remetea Mare și nu totdeauna practicabil, mai ales toamna, iarna și primăvara este foarte puțin frecventat.

În 1876-1877 s-au defalcat și drumul Ianova - Izvin, care exista dar nu se știa pe unde.

Acest traseu nu s-a mărginit numai la drumul comunal Ianova - Izvin, care făcea legătură direct Ianova - Recași ci s-a prelungit până la Bencecul German și Bencecul Român făcând legătură directă cu șoseaua Timișoara - Lipova

2.4. Clima

Aceasta este fără nici o deosebire de a Timișorii, în ceea ce privește precipitațiile, bătaia vânturilor și căderea ploilor. În această parte vântul suflă mai des din partea de nord-vest, sud-vest și sud. Când vânturile bat dinspre sud-vest și sud ploaia este garantată.

2.5. Apele

Hotarul comunei Ianova este străbătut de o singură apă care poartă numele de Valea Lungă, datorită că izvorăște din hotarul comunei Hodoș, trece prin Stanciova și Herneacova, peste hotarul Ianova și ferma Izvin, face apoi hotarul dintre Remetea Mare - Izvin și se varsă în râul Bega.

Cuprins

2.6. Hotarul

Suprafața totală a comunei Ianova este de 5901 ha. împărțit în următoarele parcele: Gherteamos, Câtlova, Subșeul, Cherecina, Velicotârs, Lucinul Mare și Mic, Spinoasa, Dealu Mare, Știuburoni, Iberlond și Cavas.

Cel mai bun pământ pentru orice fel de culturi este cel din Cherecina. Restul pământului este socotit mijlociu și o parte din Știuburoni ca pământ slab.

În pământurile mai sus arătate, afară de cel cuprins cu pădure după cum vom vedea mai departe, se seamănă cu grâu, orez, ovăs, porumb, trifoi roșu, lucernă, sfeclă, cartofi și mohor.

Arabil	3411 ha
Grădini	200 ha
Izlaz	419 ha
Vii	37 ha
Fânețe	429 ha
Păduri	1065 ha
Neproductibil	345 ha
<hr/>	
Total	5901 ha

Această comuna având un hotar destul de mare și fiindcă aici se găsea groful Caroy, care avea moșie și care prin reforma agrară din 1923, a fost expropriat, au mai căpătat pământ și locuitorii următoarelor comune:

Bencecul German	circa 570 ha
Giarmata	circa 120 ha
Izvin	circa 18 ha
Sălciua Noua	circa 720 ha

In anul 1935 pământul comunei noastre se găsește împărțit între mai multe națiuni, fie prin cumpărare, fie prin reforma agrara după cum urmează: români 3065 ha, germani 1100 ha, maghiari 120 ha , sârbi 25 ha. și instituțiile publice (consiliul popular, bisericile ortodoxă și greco - catolica, școala, primăria de stat)1600 ha.

Schița hotarului comunei Ianova împărțit în trupuri (copie după original):

Cuprins

3. Istoricul

Cu privire la acest capitol nu avem alte surse decât o monografie veche a județului Timiș-Torontal, de unde am putut extrage următoarele:

După aceste date comuna Ianova se găsea în anul 1332-33 sub denumirea de Ilenova și Ienev în conspectul decimal papal din acest an. Nu se știe de cine a fost locuită în acest timp. Știm atât că Ianova nu a fost așezată unde este acum ci cu un km mai la sud, pe ambele maluri al pârâului Valea Lungă, care din cauza inundațiilor, locuitori au fost siliți să o mute mai înspre nord, pe două coline, unde se găsește și azi. În vechea poziție a rămas un loc care poartă numele și azi de Moara Arsă, desigur a fost o moară pe apă care a ars de unde ia rămas numele.

În anul 1370, găsim ca patron al acestei comune pe Toma Ianei de unde credem că și-a luat și numele ce se găsește în conspectul papal. În anul 1429 o găsim ca localitate învecinată cu comuna Giarmata. De la Toma Ianei nu se știe cum a trecut ca avere asupra familiei lui Garay Iob și în anul 1479 o găsim vândută lui Nicolae și Iacob Alsolendvai Bamffi.

Cu toată cumpărătura fraților Bamffi, Matei Corvin regele ungarilor dăruiește toată moșia acestei comune fraților Nicolae și Raica Praica, în anul 1488.

În anul 1523, găsim că această comună are ca patron tot pe unul Toma Ianei. De la 1370, mai apar ca patroni în decursul acestui timp Gheorghe Bogacsevitis și Gheorghe Lazarovici. De aici se observă mai mult influența oamenilor politici sârbi și se crede că și în comună locuiau în acest timp și sârbi. În anul 1529 Ioan Zspolyai, supărat că proprietari Ștefan și Emeric Bradach a trecut de partea regelui Ferdinand, confiscă jumătate din moșie și o domează lui Marc Iacsici iar cealaltă parte a moșiei în anul 1530 o donează lui Nicolaie Kendeffi și soții sale Milita precum și lui Pasztohi Sigismund. Pentru că proprietari acestui hotar nu au avut urmași să o moștenească în anul 1597, Sigismund Bathori donează întreaga moșie și localitate familiei Bejan.

În secolul al XV-lea această comună a fost complet invadată de sârbi care au trăit în tot timpul ocupațiilor turcești.

Ca pe aici a fost ocupație turcească ne spune numele chiar unei părți din hotar care poartă numele de Cetate și care cetate a fost complet nimicita între anii 1910-1925, scoțându-i-se și pietrele de la temelie. Se mai vede și azi unde a fost cetatea și locul hrubei care a făcut legătura între cetate și șoseaua mare Timișoara-Lugoj.

În 1609, văduva Sevastian Sardy din Lipova o primește ca dar de la Gavril Batorii Albea. În anul 1690 această comună figurează cu numele de Ianova.

După harta contelui Morcyîn în 1723/225 este locunță de români în întregime, iar harta din 1723/1783 figurează sub numele de Ianova.

În anul 1829 acest hotar împreună cu satul este primit în dar de către contele Ion Csekonits pe care la moștenit fiica sa Margareta Csekonits căsătorită mai târziu cu groful Karoly.

După spusele lui bătrân cărturar al satului pe nume Boșcu Ioan, primarul verelist Boceanu Nicola împreună cu notarul Mesaros Iosif, închina numele comunei grofului Karoly/în interesul lor material/și dau din nou ca nume comunei de Marghitfalva, după numele fiicei acestuia Margareta. Tot acest nume i-se dă și pusteii sale.

Întorcându-se din Buda-Pesta contele Gyorgy Telek ginerele grofului Karoly refuza acest nume (1896).

Numele comunei rămâne tot Ianova, însă pentru scurtă durată.

Kirsch Giula, notar al acestei comune (1908) schimbă de asemenea numele comunei în Temesjeno, după numele grofului Jenő Herteg. Pe de altă parte se afirma că numele de Ianova provine din numele generalului francez Eugen de Savoia luptător și conducător de oști împotriva turcilor pentru izgonirea lor din Balcani.

Alte urme scrise sau auzite nu sunt și dacă ar exista pe la cineva necunoscând valoarea lor istorică, stau prăfuite în colțul uitării.

În concluzie, cred că trecerea dintr-o mână în alta în decursul acestui timp și schimbărilor de patroni și proprietari care s-au perindat se datorează faptului că-ntreaga conducere a statului din acele timpuri n-au avut încredere în poporul ce forma această comună care erau sigur români de la început

Cuprins

4. Aspectul economic

4.1. Agricultura

Locuitorii acestei comuni se ocupa cu agricultura în timp de vară, cu excepții câtorva intelectuali, iar în timpul ierni se ocupa cu îngrășatul boilor și a porcilor, carele aduce un venit destul de frumos, de unde își pot acoperii toate neajunsurile familiilor rămânându-le și ceva economii.

Ei cultivă în cea mai mare măsură cereale, și în special grâu și porumb. Producția medie la grâu variază între 80-120 vagoane anual. Porumbul întrece grâul în producție. Producția de porumb nu se vinde ci se preface în urluiala și apoi se îngrășă boii și porcii. În timpurile de față când porumbul înlocuiește grâul datorită războiului, îngrășatul porcilor și în special al boilor a rămas pe planul al doilea.

Inventarul animalelor și a uneltelor agricole între anii 1935 1940 erau următorul:

<u>Animale</u>	<u>1935</u>	<u>1940</u>
Vaci	247	227
Boi	167	134
Cai	426	559
Scroafe	209	56
Porci	1073	425
Oi	1549	2282
Taur	4	4
Vieri	5	4
Total	3680	3635

Cuprins

Unelte

Sape	386 buc.
Topoare	448 buc.
Batoze pentru porumb	9 buc.
Greble	237 buc.
Coase	158 buc.
Secere	60 buc.
Semănătoare porumb	65 buc.
Semănătoare grâu	4 buc.
Căruțe	311 buc.
Pluguri	275 buc.
Grape	281 buc.
Prășitoare	C16 buc.
Vânturătoare	12 buc.
Hârlețe	153 buc.
Furci	401 buc.
Lopeți	427 buc.
Fierăstraie	98 buc.
Târâcoape	56 buc.
Biciclete	8 buc.

În agricultura ianovenii întrebuințează mai mult caii și boii. Vacile sunt scutite de această muncă. Bivoli nu exista în comună. Între vacile pe care le cresc ianovenii predomina rasa Simenthal. Majoritatea vacilor sunt corciturii cu diferențe alte rase. Aproape toți locuitorii se ocupă se ocup cu creșterea și îngreșarea porcilor. Durere însă, că în fiecare an această comună pierde milioane de lei, datorită bolilor ce frecventează regiunea noastră ca: Pesta porcina și Rjetul. Locuitorii nu sunt convinși de nevoia unei stațiuni de vaccinare. Unii n-o fac din zgârcenie iar alții n-au încredere în aceste vaccinuri. Și unii și alții plătesc anual foarte scump această neîncredere.

O crescătorie de porci de rasa mangalița se găsește pe moșia fostei Margareta Karoyi unde în fiecare an se vaccinează porcii și nu au pierderi.

O industrie foarte rentabil este industria laptelui. Aici se găsește în momentul de față (1956) patru lăptarii care prefac laptele în brânză de Brăila. Acești locuitori care se ocupă cu acest gen de industrie sunt: Ion Munteanu, Luca Vasile, Clher Ioan și Ilie Șata. Tocmai aceasta face ca numărul vacilor sa crească, datorită faptului că laptele de vacă se vinde cu 25 lei kg.

Cuprins

4.2. Industria

În comună nu avem decât o singură întreprindere industrială. Aceasta este moara lui Adalbert Gruber, moara sistematică cu instalații moderne care poate măcina zilnic până la

un vagon și jumătate cereale. În schimb industria casnică este foarte dezvoltată mai ales în ceea ce privește prelucrarea lânii și a cusăturilor de tot felul.

În ceea ce privește mica industrie în raport cu populația nu e mulțumitor dezvoltată. Iată mai jos numele acestor meseriași:

fierari: Schlauch Iosef, Schaluch Nicolae și Schon Mihai

măcelari: Ion Țat, Ștefan Stănic și Schon Mihai .

frizeri: Schlauch Nicolae, Schlauch Mihai și Schon Mihai.

tâmplari: Dimitrie Rațcu.

zidari: Dimitrie Rațcu și Popil Rațcu.

rotari: Leidll Rudolf și Iacob

pantofari: Lazi Roman.

croitori: Onc Constantin și Palmeș Sebastian

mecanici: Balin Iosif și Ranisav Nicolae.

Iată și statistica meseriașilor pe naționalități și în raport cu populația:

Neamul	Totalul locuitorilor pe naționalitate în anul 1940	Nr. meseriașilor
Români	1253	5
Germani	249	9
Maghiari	237	2
Sârbi	15	-

După cum se vede din statistica de mai sus, românii se mențin la coarnele plugului iar germanii dețin aproape toate meseriile.

Cuprins

4.3. Comerțul

Locuitorii comunei Ianova nu sunt deloc comercianți. Pentru desfacerea produselor sunt în comună 5 prăvăli. Nici una dintre ele nu este asortată cu toate cele necesare locuitorilor. Păcat că printre aceste 5 este și cooperativă de consum, a cărei acționari sunt români și care ar trebui să fie bine organizată și aprovizionată, dar acest lucru lasă mult de dorit.

Mai jos dăm numele comercianților: Cooperativa de consum, Băcănie și cârciuma, Rudolf Ionescu băcănie, Vilhelmina Naiszt băcănie, Iuliana Ionescu băcănie. Bodega cooperativei nu are decât câțiva ani în sat, nu e frecventată de locuitorii comunei. Se consumă anual 500 litri vin, 380 litri țuică și circa 5000 sticle bere. Locuitorii comunei fiind proprietari de vii și având pruni în grădini, produc băuturi pe care le consumă.

Când ani sunt buni și cireșii, caiși și pruni rodesc, cazanele lui Ion Pelici, Nicolae Rațcu și Ion Miuțel, nu se opresc din iulie și până în noiembrie. Tăria țuicii nu e mai mare de maximul de 30 grade. majoritatea țuicii se vinde pe preț bun, bani cu care locuitorii își acopăr o parte din nevoile casnice.

Iată statistica pomilor din care se face țuica.

Pruni	6800
Cireșe	1300
Caiși	108

Cuprins

4.4. Banca populară

În cele mai vechi timpuri ca și timpurile noastre economia rațională nu și-o poate nimeni închipui fără o casa de economie banca populară sau cooperativă de consum. Banca populară sau cooperativa de consum. Banca populară ce a existat cândva în această comună, a fost lichidată imediat după primul război mondial, iar registrele din care s-ar fi putut constata capitalul social, rulmentul capitalului, dividendele ce s-au dat la acțiuni anual, precum și acei care au folosit din capitalul pentru îmbunătățirea gospodăriilor, au fost depuse la centrala băncilor populare. Deci nu putem da nici o dată exactă despre această bancă.

Cuprins

5. Locuitorii - starea socială și sanitară

5.1. Naționalitățile

Populația veche și băștinașă a acestei comuni nu a putut fi decât români. Lucrul este constatat și din cele relatate la istoricul comunei și se poate observa că până la 1523 când au invadat sârbii Banatul, se vorbește de această comună, însă nu găsim nicăieri că ea ar fi fost locuită de altă națiune, dar nu pomenește nici pe români. Știind cât bine ne voiau stăpânitorii acelor vremuri, și mai ales că se începuse procesul de maghiarizare, era în interesul lor să nu amintească de cine era locuită. Cu toată starea de iobăgie în care trăiau acești locuitori totuși nivelul de civilizație de altfel în întreg banatul, au atins întrucâtva pe cel apusean.

După afirmațiile Dr. Grădinaru, gospodăriile românești din Banat în ceea ce privește îngrijirea, ordinea și curățenia, le așează în rândul gospodăriile din apus.

Dacă ne uităm peste recensământul din anii 1930-1940, care sunt cele mai sigure statistici pe naționalități putem constata următoarele:

Pe naționalități

Neamul	1930		1940	
Români	1253	72%	1236	72,28%
Germani	249	14%	236	13,90%
Maghiari	237	13%	220	12,82%
Sârbi	15	1%	15	1%
Total	1754		1710	

Pe religii

Religia	1930		1940	
Ortodocși	1147	65,40%	1127	
Rom. catolici	485	27,65%	459	
Greco-catolici	85	4,85%	87	
Bapțiști	21	1,20%	22	
Evangheliști	1		1	

Neam de plugari, înfrățiți cu pământul, ianovenii au știut în orice timp să se adapteze mediului înconjurător și prin inteligența și hărnicia lor au știut întotdeauna să iasă din cele mai grele impasuri.

Nivelul de cultură la care au ajuns, nu se datorează cărmuitorilor de pe vremuri ci perseverenței cu care au lucrat, fără să privească în mod direct, câte neajunsuri îi produc vecinii, toată grija pe care o purtau ianovenii era biserica, unde el a găsit momente de reculegere sufletească, și unde lumina naționalismului și idealului său era veșnic aprinsă de preoții și de învățătorii vremurilor.

În concluzie, ianovenii sunt cât se poate de religioși și nu iartă pe nimeni când își părăsesc religia și neamul.

Germanii

În timpul Mariei Terezia și Iosif al II-lea, pe la 1880 se găsesc urme în ceea ce privește școala germană. Primii sunt veniți ca meseriași în comună. Cu privire la locul lor de baștină avem de spus următoarele:

O parte din ei sunt veniți din Boemia, însă sunt germanizați cum sunt de exemplu familia Pesach, Vrabet, Falas, Cadleț, etc.

Cea mai mare parte sunt emigrați din comunele vecine ca Bencec și Giarmata. Printre familiile venite în Ianova se afla familia Schlauch.

Ungurii

Aceștia sunt puțini la număr, în raport cu populația românească. Ei sunt aproape egali cu germanii. Aici nu au fost unguri colonizați, ci aceștia sunt rămași de pe urma desființării latifundiilor grofilor prin expropriere, unde ei aveau diferite ranguri printre servitorimea angajată cu ziua, luna sau chiar cu anul. Odată cu lichidarea moșiilor grofilor, ei s-au pripășit pe aici, cumpărându-și câte un adăpost și puțin pământ din care cu greu trăiesc și azi.

Sârbii

Această nație de oameni se află pe pământul comunei noastre din anul 1523, când sârbii au invadat comuna, de frica turcilor ce înaintau spre Budapesta, neștiind că turcii vor avea în stăpânire și aceste părți. Cu timpul au dispărut iar astăzi ne mai găsim cu o rămășiță de 15 suflete, uni chiar fără urmași.

Cuprins

5.2. Portul

Istoricul comparat cu realitatea

Adevăratul costum popular local, după spusele femeilor bătrâne, a fost poale țesute din cânepă, cu opreg cu ciucuri țesute din lână care variau între cele două culori negru sau roșu, după vârstă.

Acest port s-a denaturat după venirea nemților și ungarilor, având în vedere că portul acesta nu se murdărește așa de repede și fiind mai ieftin și fără bătaie de cap, prin faptul că se cumpăra materialul din prăvălie. Astăzi ne găsim în fața unui costum, care numai bănațeanul poate fi. Ne găsim în fața unui costum compus din adunături de modele împreunate. În locul opregelor cu ciucuri a apărut cotrânța cu aur/ fir/ sau argint sau pe cotrânță își atârna taleri mărunți pe care se mai găsește și astăzi efigia maghiară. Este de remarcă luxul la care s-a ajuns în ultima vreme la apogeu datorită mătăsurilor care au apărut în dughenele evreești din Timișoara și pe care tineri și tinerele ianovene le cumpără cu nesaț pentru a se împodobii cu fală în zilele de sărbătoare. Nevoile războiului însă, l-a întors pe român iarăși la cânepă. Dar nu putea ști dacă îl va întoarce și la adevărul port românesc de odinioară.

5.3. *Viața familială*

Viața socială la țaranul bănățean este un conglomerat de fenomene sociale, dar nu ști pe care să le iei ca bază fundamentală. Primul fenomen social ce se observa în banat și care e neobișnuit în alte părți, este căsătoria prematură. Se crede că, cauzele de populației banatului se datorează acestui fenomen curios. Întru?câtva e adevărat. Închipuiți-vă o familie compusă dintr-un tată de 17 ani și o mamă de 15 ani, când de fapt și aceștia nu sunt decât tot niște copii. Configurația corpului, tinerețea și luxul nu le dă voie să aibă copii.

Motivele care se pun la baza acestei căsătorii ar fi întâi că își aduc noră ginere pentru a avea un ajutor la lucru, iar alții pentru nu a pierde o partidă bună. După cum se vede amândouă ipotezele sunt lipsite de logică. De altfel viața familiară este destul de armonioasă. Totdeauna capul familiei este cel mai bătrân. În cazul în care acesta nu mai poate lucra sau conduce, conducerea acestei gospodăriei trece asupra feciorului sau ginereului care este însurat în casă, sau adus ginere în casă. Acesta intră în drepturile de proprietate numai după moartea bătrânului. ?certurile mai dese sunt între cei tineri, care de multe ori se sfârșesc cu părăsirea domiciliului celui venit ca ginere sau nora în casă. ?Acesta nu durează mult pentru că cei bătrâni împacă copiii. În cele mai rari cazuri urmează divorțul.

Ca să avem o icoană clară asupra vieții familiare, dăm mai jos lista căsătoriților, divorțaților și concubinilor, începând din anul 1930, până în anul 1940.

Anul	Căsătoriți	Divorțați	Concubini
1930	13	-	17
1931	17	1	19
1932	11	1	-
1933	7	3	-
1934	17	2	3
1935	11	-	4
1936	15	2	5
1937	27	2	1
1938	18	4	1
1939	13	2	6
1940	12	1	4

Logodna dintre fată și băiat se face în urma cunoștințelor și a vizitelor ce se fac din partea familiei fetei și invers. Fetele se logodesc între anii 14-16, iar băieții între 17-18 ani. Logodna durează maximum 4 săptămâni, din cauză că altfel se ivesc intrigi de tot felul, care de cele mai multe ori duc la stricarea logodnei. La logodnă, părinții băiatului și al fetei tratează chestiunile privitoare la partea de avere, ce i se cade să se dea fetei sau băiatului. După înțelegere fata primește drept cadou de logodnă câțiva taleri de aur, sau o

sumă de bani, o cârpă, sau mai nou n ceas de mână, care în limba bănăţeană înseamnă căpară.

În general căsătoriile se fac numai din interes material. Sentimentul nu joacă nici un rol decât numai în cazuri rare. Sunt multe cazuri unde bătrânii terorizează pe cei tineri. Bătrânii dispun asupra căsătoriilor, divorţului şi a naşterilor. Fără voia bătrânilor lor tinerii nu au voie să aibă copii. Ei dictează şi numărul copiilor. Dacă se observă că s-a trecut peste numărul copiilor aprobaţi, începe seria avorturilor. În mod clandestin, care în cele mai multe cazuri duc la decedarea femeii. Dacă se întâmplă ca o fată să greşească face avort, dar copii din flori nu există.

Casele acestor locuitori le vei găsi în majoritate curate şi cu gust aranjate. În majoritatea caselor se găsesc două camere şi o bucătărie. Una din aceste camere „soba” este destinată ospeluiilor „goşti” unde paturile sunt acoperite cu perine înfoiate, acolo neintrând nimeni, numai la zile mari. Majoritatea caselor sunt lipite cu pământ, însă bine întreţinute atât pe dinăuntru cât şi pe dinafară.

În fiecare zi gospodinele pregătesc mâncare, dar numai odată pe zi, în rare cazuri de două ori pe zi. Dimineaţa mănâncă lapte, slănină sau chiar pâine cu magiun. Pentru cină însă se face întotdeauna mâncare caldă.

În fiecare casă se găseşte atârnat câte o icoană pe perete, dând dovadă de religiozitate.

Cuprins

5.4 Sănătatea

Bolile - mortalitatea, asistenţa medicală

Casele sunt zidite din cărămidă nearsă (văiugă), pământ bătut, cărămidă arsă şi bârne, acoperite cu paie şi majoritatea cu ţiglă. Numărul caselor şi al populaţiei s-a mărit în anul 1926, odată cu venirea coloniştilor care s-au alipit de satul vechi. Aceştia sunt veniţi de prin părţile Turdei şi tot judeţul Sibiu. Familiile acestora sunt foarte numeroase având câte 5 şi chiar 8 copii. Dar natalitatea a început să scadă şi la ei în mod simţitor.

Fiecare gospodar afară de casă de locuit mai are dependenţe ca: grajdul care de multe ori e mai bun de cât casa de locuit, cocina, şura pentru fân, porumbar etc. toate sunt destul de igienice şi corespund. Numărul fântânilor este redus faţă de numărul caselor. În total sunt 306 fântâni. Nu din toate fântânile apa este bună. Cele cu apa bună potabilă se pot număra. Apa este calcaroasă. Se necesită o fântână arteziană, dar este departe de a se înfăptui.

Bolile

În ultimul deceniu comuna a fost scutită de boli epidemice mai grave, afară de anghina și scarlatină când s-au înregistrat câteva cazuri mortale. Dăm mai jos statistica bolilor contagioase și sociale.

Felul boli	1935	1936	1937	1938	1939	1940	
Anghina difterica		-	2	1	-	3	-
Scarlatina	-	-	-	-	-	-	
Pneumonie	5	-	3	-	-	4	
Boli sociale							
Tuberculoza	3	-	3	-	-	-	
Sifilisul	1	-	2	-	-	-	

Blenoragie: 1 caz mortal în 1935, alcoolism: 2 în 1935 și 1937. Cancerul: 1 în 1935, 2 în 1937, 2 în 1940.

Mortalitatea.

Fenomenul social cel mai însemnat este mortalitatea în raport cu nașterile. Natalitatea scade pe an ce trece. Iată mai jos statistica născuților și a morților pe ultimi 10 ani.

Anii	Născuți	Morți	Deficit	Excelent
1930	38	35	-	3
1931	39	34	-	5
1932	37	59	22	-
1933	29	25	-	4
1934	33	30	-	3
1935	28	47	21	-
1936	36	25	-	11
1937	27	31	4	-
1938	33	31	-	2
1939	34	36	2	-
1940	32	35	3	-

Urmează acum să vedem care au fost cauzele deceselor din anii 1938-1939-1940

Cauzele decesului	Anii		
	1938	1939	1940

Tuberculoză	3	2	3
Cancer	1	3	3
Reumatism	-	1	-
Boli de inimă	3	2	2
Pneumonie	10	-	8
Senilitate	12	18	11
Hemoragie Cerebrală	-	3	1
Nefrită	-	-	1
Genito urinare	-	-	1
Congenitas	2	3	6
Sinucideri	-	-	1

Asistența medicală se face de către doctorul de circumscripție Remetea Mare. Vizitele se fac o dată pe săptămână. Farmacie nu este în comună.

Cuprins

5.5. Administrația comunală

Despre administrația comunală avem puține date datorită faptului că în anul 1918 în timpul revoluției, totul s-a distrus nemaigăsindu-se nici o urmă. Se știe doar că până în anul 1863, scriptele s-au ținut în limba germană, iar de atunci și până în 1919 s-au ținut în limba maghiară.

De la 1863 s-a introdus în administrație limba maghiară, în urma înțelegerii survenită între reprezentanții unguri și curtea regală de la Viena prin intermediul lui Diac Francisc după revoluția de la 1848. primăria veche a fost în intravilan nr. 141, care deteriorându-se nu s-a mai reparat ci s-a făcut o altă casă mică care astăzi servește ca dispensar. Aceasta a servit ca local al primăriei până în anul 1893, când din fondurile primăriei și datorită faptului că acest local a fost întrebuințat numai ca și casă de vânătoare a grofului, a fost mai mult donată pentru a se folosi de ea, cu drept de proprietate în folosul comunei după cum se constată din cartea funduară.

Dăm mai jos lista notarilor care s-au perindat în această comună: Adamovici, Ioan, Mesaros, Iosif, Kirsch Iuliu, Lofler, Mauriciu, Duman Nicu, Petrovici Ion, Miuțel Dumitru, Buha Dimitrie, Stoiculescu Ion, Sudu Ion, Pelici Ion, Matei Ion, Ioan Ion, Miuțel Constantin și Rațcu Dimitrie. Ultimei 11 sunt primari în 1918-1943, iar ultimul notar a fost Gutman Adam. Subnotari: Henritz Iosif, Kaelemen Ioan, Vasi Ion, Topală și Gligorovici Ioan. Impegați: Avram Nicolae.

6. Aspectul religios cultural

6.1. Biserica

Sfintele taine sunt respectate și se îndeplinesc. Copiii sunt crescuți în frica lui Dumnezeu, cercetează biserica și ascultă slujba. Se împărtășesc cu sfintele taine, o condiție primordială la îndeplinirea datoriilor creștine către biserică. Aproape toți și numai în caz de piedici canonice sau civile nu cer binecuvântarea bisericească, asupra căsnicilor

Aceasta o dovedim prin faptul că între ele se găsesc numai 18 perechi care trăiesc fără binecuvântarea bisericească. La 11 familii sunt impedimente canonice, iar la 7 impedimente civile. Cât privește cercetarea Sfintei Biserici se observă o ameliorare și în special a tineretului, care cercetează frecvent biserica.

Biserica veche dar zidită și probabil ca exfosă din lemn, pe același loc pe care se află și actuala biserică sub nr. 144.

Biserica actuală a fost zidită în anul 1836 cu sprijinul contelui Kecontszch, care sprijin, a fost răscumpărat de credincioși cu lucrul prestat în pădurea contelui în decurs de mai mulți ani.

A fost reparată în anul 1892 și sfințită de Episcopul Aradului Ioan Meteanu ca protopop fiind Dr. Traian Putici, Preoții Ioan Petrovici, Ilie Popescu și Ioan Dogaru.

Reparație mai mică s-a făcut și în anul 1926,refăcând turnul în anul 1927, iar în anul 1938 la doi ani după centenarul de 100 ani I s-a făcut renovarea internă și externă și a fost sfințită de Protopopol Timișoarei, Dr. Patrachie Tiucra, Preoții fiind Alexa Puta și Cornel Gherga.

Este înzestrată cu toate cele necesare cultului și în cele materiale este bine situația având și 22 jugh. pământ propriu, iar prin Legea Agrară i s-a mai atribuit încă un lot de 16 jugh. pământ arabil a căror venit servește la întreținerea sfântului lăcaș.

Afară de cele de mai sus bisericii îi mai aparțin și două corpuri de casă parohială sub nr. 145 și 148. una provine din fosta școală confesională, iar cealaltă este cumpărată de credincioși în anul 1931 sub preotul Puta Alexa.

Cuprins

6.2. Școala

Din cele redate din istoricul comunei, se vede prin câte mâini a trecut această comună, având sigur și greutate de întâmpinat; dar nimeni nu s-a gândit că acești locuitori ar avea nevoie și de puțină cultură.

Numai datorită episcopului Andrei Baron de Șaguna și mai pe urmă mitropolit, au început de a se înființa școli românești sub patronajul bisericii. Datorită acestui fapt, în anul 1862 se înființează și în comuna Ianova o școală primară cu un singur post, în clădirea proprie a bisericii sub nr. 145, făcută cu mult înainte în acest scop.

Primul învățător a fost ales prin concurs în persoana lui Stănescu Nițu, gradul de cultură a primului dascăl se cunoaște după concepția chitanțelor care se mai găsesc și astăzi în arhiva bisericii ortodoxe române.

Plata primului învățător nu a fost în bani ci în natura. Primea lunar grâu și porumb, din aruncul strâns de casierului cultul.

Urmează după acesta un nume "Gomboș" care nu sta mult căci este mutat în altă comună.

Între timp este ales ca învățător Dumitru Regep, om cu suflet mare, în care timp poporul a progresat și a început a se strânge în jurul bisericii, a școlii, unde li se infiltra în suflet germenul dragostei de neam.

De la 1877 înapoi se cunoaște mai bine felul cum au evoluat lucrurile, deoarece și pregătirea învățătorilor era mai mare. Nu se mai admitea la concursul învățători fără pregătirea necesară. Așa ca primul învățător pregătit a fost Eftimiu Milosav ales în anul 1877. Acesta a reușit împărți școala în două părți făcând școala de fete și școala de băieți. Prima învățătoare a fost aleasă în persoana domnișoarei Cristina Petreanu, urmată de Pavlovici și Elimia Arsendvici de originea sârbă.

În acest timp comitetul a fost format din 12 țărani cu stare, părinți ai copiilor, având ca președinte unul dintre cei trei preoți ortodocși, fiind aleși cu rândul președinte al comitetului.

Milosav, în ultimi anii ai funcționării sale ca învățător, reușește să adune în jurul lui un mănunchi de oameni care înființează în 1888 un cor bisericesc. Deși nu cunoșteau notele totuși în timpul veri urmează unele cursuri de conducători de cor, pentru ca apoi să înceapă o pregătire intensivă a corului. Se observă deci, la acest om, o muncă fără preget, reușind să înființeze pentru prima oară un cor bărbătesc bazat pe statut.

În anul 1893 la școala de fete este aleasă învățătoarea Sidonia Miga, care practica învățământul până în anul 1881.

După Milosav a urmat Crozav care după 3 ani se muta la Herneacova. Urmează apoi înv. Carabas, dar și acesta pleca după un an și în anul 1894 este ales Alexsa Putici. Acesta se căsătorește cu învățătoarea Sidonia Niga rămânând învățător în comuna Ianova. Putici funcționează până în anul 1914 când la cerere este transferat la Topolovăț. În timpul războiului postul de învățător este suplinit de preotul Melentia Sora.

Referindu-ne la traiul învățătorilor înainte de războiul mondial facem o paranteză pentru a cunoaște condițiile de viață și salariul învățătorilor.

Până în anul 1907 învățătorii aveau ca plată 600 kg de grâu și 300 kg de porumb. Aceste alimente erau strânse de casierul cultului și încuiate în podul școlii, dându-se învățătorilor în fiecare lună cât i se cuvenea. În 1907, statul vrând să numească învățători maghiari, pretinde comitetului să plătească 500 forinți pentru a da învățătorilor un ajutor de stat. În cazul în care comitetul nu ar fi putut plăti, urma ca școala să fie trecută la stat. Românii văzând pericolul pun mână de la mână, plătind tributul cerut. Ideea național patriotică se vede încolțită adânc în viața poporului din acea vreme, militând cu toții spre libertatea care urma să fie neîntârziat.

De la 1919 încoace, s-au perindat mulți învățători la această școală. Dintre cei mai vrednici învățători care au depus o muncă frumoasă cu o activitate social culturală cităm pe Vasile Docea, care în momentul de față este pensionar cu domiciliul în Timișoara. În timpul cât a funcționat ca învățător în comuna Ianova a reușit să pună bazele unei noi clădiri școlare cu care poporul Ianovean se poate mândri și astăzi. Interesele sale reclamând să părăsească această comună, lasă clădirea sub roșu și se muta la Timișoara în anul 1930 tot în acest an ca învățătorul Vasile Manolescu care a continuă opera predecesorului său.

În anul 1933 localul de școală este complet gata cu trei săli de învățământ, cancelarie, atelier și două locuințe pentru învățători.

Între anii 1920-1935 au funcționat următorii înv: 1929-1934 Marin Georgescu, 1929-1930 Vasile Chiriac, Iorgovan Țăranu 1934-1935, Dumitru Gheorghe 1935, Ionescu Filofteia până la anul 1930 și Maria Manolescu 1930-1935.

Cuprins

Planul de învățământ

Până în 1907, data la care s-a pus în aplicare legea lui Aponiy, programa de învățământ era editată de Conzistoriul Diecezan din Arad pe baza legi din 1868. Din 1907 până în 1918 aa fost editat de Ministerul Educației maghiar. De la 1918 și până în anul 1924, de Consiliu Dirigent, dată la care apare legea Dr. C. Angelescu care unifică învățământul. Prin legea agrară școala a primit 21 jug. pământ, 16jug. din punctul Răchitași la o depărtare de 7 km de comună și 5 jug. câmp de experiență la 3 km de comună. Folosul tras e foarte mic neavând nici școala nici învățătorii mijloace de al cultiva. De acea cele 5 jug. câmp de experiență la ideea subinspectorului Cucuruz Ioan și cu aprobarea unor din Comitetul școlar județean s-a plantat cu pruni. Rezultatele se vor vedea peste câțiva ani.

Manuale didactice

În trecut, manualele didactice erau foarte sărace în ceea ce privește istoria și literatura românească, datorită cenzurii maghiare care era destul de aspra. După punerea în aplicare a legii lui Apony tendința de maghiarizare era pronunțată, iar manualele aprobate de minister aveau un caracter șovinist. Apoi manualele apar sub monopolul Ministerului Educației Naționale, primind un nou caracter educativ și național

Mobilier școlar

În prezent mobilierul școlii este complet nou și complet. În 5 dulapuri se păstrează arhiva și biblioteca școlară. Sălile de clasă sunt spațioase igienice și bine îngrijite. Curtea destul de mare pentru recreația copiilor care frecventează școala.

Îmbrăcămintea

Copiii sunt bine îmbrăcați. În timpul verii băieții poartă cămăși albe și izmene, iar fetele poale albe cu modele naționale. Acestea sunt lucrate de fete la școală.

Hrana copiilor

Majoritatea copiilor sunt bine alimentați, cei mai lipsiți luând masa la cantina școlară, unde se servea masa de prânz cu două feluri de mâncare ,care se întreținea, mai început din taxa de 2-3 lei și din contribuția locuitorilor , mai pe urmă din fondurile comitetului școlar, trecând apoi sub între ținerea Comitetului de Patronaj Timișoara.

Cuprins

Situația elevilor în anul școlar 1920/1921:

Clasa	I		a II-a		a III-a		a IV-a		a V-a		a VI-a		a VII-a		Total
	B	F	B	F	B	F	B	F	B	F	B	F	B	F	
Elevi înscriși	8	5	6	13	5	6	4	3	2	6	-	-	-	-	62
Promovați	6	5	5	9	5	5	4	3	4	2	6	-	-	-	
Repetenți	2	-	1	4	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	

Situația elevilor în anul școlar 1940-1941

Clase	I		a II-a		a III-a		a IV-a		a V-a		a VI-a		a VII-a		Total
	B	F	B	F	B	F	B	F	B	F	B	F	B	F	
Elvi înscriși	11	9	16	12	12	9	9	11	18	10	9	11	11	5	
Promovați	9	7	13	12	10	4	6	9	11	10	7	8	9	4	
Repetenți	1	1	3	-	2	1	3	2	1	-	2	3	2	1	
Alte situați	1	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	

În această comună mai funcționează și o școală confesională cu un singur post, sub conducerea învățătorului Consitchi Conard. Școala funcționează cu un umăr de 30 elevi, în local.

Administrația școlii

Școala primară de stat este condusă de directorul Vasile Manolescu ajutat de membrii corpului didactic din localitate și de comitetul școlar rural, care au dus o muncă titanică pentru a duce la îndeplinirea planului acestei școli ce se ridică la suma de 164.000/1933.

Biblioteca școlară

Școala posedă un număr de 106 cărți de diferite nuanțe, care sunt citite în timpul ierni de către elevi, tineret sau părinții elevilor.

Banatul face o excepție față de restul țării în ceea ce privește vocile. Datorită acestui fapt încă din cele mai vechi timpuri au început a lua ființă pe ici pe colo câte un cor care dădea răsunsurile convenite la sfânta liturghie.

În Ianova această reuniune corală a luat ființă în anul 1888 în timpul învățătorului Milosav. După Milosav acest cor a fost condus de Alexa Putici părintele, Sora Meletie și Vasile Docea, cu mici eclipse până în anul 1926, iar până în anul 1930 a fost condus de țăranul Marcu Ioan. Din 1930 a luat din nou ființă la inițiativa învățătoarea Manolescu. Funcționează fără statute timp de trei ani. Și de la aceasta dată se mai înfiripează cu tineretul condus între timp Dumitru Gheorghe.

După cum fiecare stat își areășii lui, tot așa și satul nostru are oamenii lui de cultură.

Un astfel de om este, feciorul părintelui Ioan, Ioan Petrovici profesor secundar, iar mai târziu inspector general în Ministerul Educației Naționale, Gheorghe Docaru, fiul preotului Dogaru, administrator financiar, Ștefan Jadaneantru fost administrator financiar chiar șef, Nicolae Ion licențiat al academiei comerciale, Laurean Stoiculescu inginer, Ion Petrovici profesor, Cnc Gheorghe contabil, Iuliana Funar învățătoare, Pava Nicolae învățător, Ioan Pava fost șef de birou CFR și Reva Lazi actoaalul învățător director al școlii.

6.3. Cultul eroilor

Pentru eroi noștri din primul război mondial nu s-a putut construi un monument, datorită faptului că în acel timp se puse pe tapet zidirea unei școli, care în 1928 se ridică peste un milion mai mulți bani, bani grei, care trebuiau să iasă numai de pe spatele și din sudoarea ianovenilor, rămânând ca imortalitatea eroilor noștri, a căror oseminte cine știe pe unde sunt împrăștiate să se facă mai târziu sau niciodată. Comuna noastră a dat jertfe în primul război mondial peste 60 de eroi care au luptat sub steag străin, știind să-și facă cu cinste datoria. În cel de al doilea război mondial numărul celor căzuți pe câmpul de luptă se ridică la 17 eroi, fii ai satului nostru.

Cuprins

6.4. Folclorul

Sub acest titlu vom da toate obiceiurile comunei noastre începând de la naștere, botez, cununie, moarte precum și datinile cu privire la sărbători.

La crăciun, în unele case din această comună din seara de ajun se aruncă nuci prin casă, iar copiii ce vin cu colindul urmează să le strângă. În timpul asfințitului de soare gospodăriile își atârnă tămâie. În dimineața ajunului se fac colaci printre care se modelează din aluat înfățișând toate vitele existente în gospodărie. Colacii se dau de pomana în ziua Crăciunului atârnându-i-se câte o bucată de cârnaț, nuci, prăjituri etc. pomana se dă în cinstea morților casei trimițându-i-se reciproc printre neamuri și vecini. Casa nu se mătură decât a doua zi de Crăciun, iar gunoiul se împrăștie pe lângă rădăcinile pomilor pentru a rodi mai bine. În aceeași seară de ajun se aduce în casă puțin fân și puține paie care se pun pe masa alăturată de colacul crăciunului în care se găsește înfiptă o brad înfățișând pomul de crăciun. În cele patru colțuri ale mesei se pune câte o mână de sare. Fânul și paiele se iau a doua zi și se împart vitelor, la care se adaugă mâncare de fasole de post din ajunului crăciunului amestecată cu tărâțe de grâu și sarea de pe masă.

În dimineața ajunului copiii pornesc cu colindele tradiționale precum "Bună dimineața lui ajun" sunt poftiți pe scaun unde li se aduce în față un ciur în care se pune: un caier de fuior, nuci, poame și tot felul de cereale. Copilul învârte de câteva ori ciurul apoi stă

cuminte ca să stea și cloștile pe ouă. După ce își adună cele primite pleacă pe la alte case. Seara crăciunului este colindată de cei mari care de cele mai multe ori se maschează. Cu fluiere și clopote ei colindă până târziu. La anul nou colindă cu sorcova. (La Bobotează se umblă cu cerbul.) În ziua de bobotează se scutură pomul de crăciun care așteptat sfințirea preotului care umblă "cu crucea".

Sâmbătă seara înaintea Paștelui gospodinele se duc la cimitir unde bocesc pe cei morți și dă de pomană un colac cu un ou roșu țiganilor sau copiilor. Menționăm că atât în ziua de crăciun cât și de Paști ianovenii dau un colac și un ou roșu sau cârnaț păstorilor care scot vitele la pășune în acea zi.

Vineri după Paști, în ziua Izvorului Tămăduiri, se serbează "Ruga" adică Hramul Biserici. S-a ales această zi de sărbătoare din cele mai vechi timpuri datorită faptului că pe atunci comuna noastră a fost bântuită de boală în vite murind aproape toate vitele cornute din sat. Deși pe acea vreme era o zi de post și rugăciune, astăzi s-a transformat într-o zi de întâlnire între prieteni și rude, adică o zi de sărbătoare.

Alte datini la sărbători mari nu există.

Obiceiul la naștere

De la nașteri și până în ziua botezului, copilul trebuie să aibă la perinuța de la cap o cheie și un ardei roșu. Aceste lucruri după botez dispar. Mama copilului trebuie să spele hăinuțele lui (ei) punându-le la uscat până la apusul soarelui. Dar dacă nu sunt uscate totuși se iau se nu le găsească asfințitul soarelui. Dacă au fost uitate afară și soarele a asfințit, trebuie să rămână până dimineața ca să le vadă răsăritul soarelui. Nu știe nimeni să explice de ce se fac aceste lucruri. După ce a fost tăiat buricul copilului de către moașă, această se păstrează până când copilul este mare, iar când pentru prima dată se duce la un târg, părinții i-l dau să se uite prin el în târg, ca astfel să devină priceput în toate cele văzute. Apa în care este scăldat copilul se toarnă într-o groapă anume făcută, ca acolo să se poată scălda inelele ? "cele Sfinte" și în felul acesta să nu-i facă rău copilului timp de un an de zile nu este permis să se vorbească în casă de dracu sau de șarpe. Dacă au fost scăpate aceste cuvinte mama face cruce copilului pentru al feri de rău.

La nuntă

Am spus în altă parte cum se face logodna și nunta. Dar de la logodna și până la nuntă mireasa nu are voie să părăsească casa numai însoțită de cineva din familie, și la fel nu are voie să umble cu capul descoperit. Obiceiurile la nunți sunt multe. Totul depinde însă bună stare a părinților copiilor și de lumea chemată la marele ospăț. Obiceiurile variază deci de la caz la caz.

La înmormântări

La aceste cazuri obiceiurile sunt aceleași și la sărac și la bogat. Bocelile se cântă de către persoanele îndurerate făcând uz de cuvinte care le vin la gură fără a poseda vre-o rimă.

Descântecul

E sigur că a luat ființă la sat din cauza lipsei de medici, care ar fi putut să consulte și să lecuiască pe bolnav. În lipsa acestora unele babe, și-au luat ele această însărcinare. În loc de medicamente foloseau anumite plante. Nu se poate tăgădui un adevăr. Unele femei cunosc aceste plante și le folosesc. În foarte multe cazuri aceste babe exploatează credința deșartă la multe persoane, care din diferite motive ajung pe mâna lor.

În prezent știința medicală a luat locul științei babelor.

În comuna noastră nu se mai găsesc femei care să știe să descântece numai în ceea ce privește deochiatul. Se mai găsesc familii care îl întrebuințează la vindecatul animalelor. Dăm mai jos un exemplu de un astfel de descântec de la Elena Muraneanțu.

Mă duse-i pe o cărare
Întâlnii un deochi în cale
Unde te duci tu deochi?
Eu mă duc... în cap.
Ba tu nu te duce!
Că eu cu duhu oi sufla
Și nici de leac nu-I rămânea
Cu mătura te voi motura
În pădure te-oi mâna.
Unde nu se aude cocoș cântând
Nici vaca zberând.(9 ori)

Aceste descântece nu se mai practică.

Cuprins

7. Adaptare la situația actuală

Făcând o paranteză în viața satului nostru, am socotit un prim punct de plecare, privind marile prefaceri sociale ale veacului nostru, și una din cele mai mari realizări ale întregului popor din țara noastră popor de țărani plugari care au năzuit spre o viață mai bună, căutând să și-o făurească prin răskoalele dezlănțuite de-a lungul veacurile, pe care apoi le-a plătit scump cu sângele a mii de țărani care au murit pentru pământ.

Acest vis a devenit realitatea abia în zilele noastre sub Guvernul Democrat Dr. Petru Groza, care a legiferat legea reformei agrare, lege care a expropriat pe toți moșierii până la 50 ha pământ cât și germanii hitleriști de pe întreg cuprinsul țării.

Astfel în comuna noastră au fost expropriate 1051 ha pământ. O dată cu acesta a fost expropriat vitele și uneltele agricole, cu care apoi au fost împroprietăriții 320 țărani săraci sau cu pământ puțin.

Din cei 320 de țărani 79 au fost din comuna Bucovăț, iar din comuna Izvin 102.

Țara noastră a realizat victorii importante, iar Partidul Muncitoresc Român prin plenara din 3-5 martie 1949, în cadrul primului an planificat a trasat sarcini importante cu privire la socializarea agriculturii.

Astfel la începutul primului plan cincinal - 1950-1951 - în comuna noastră a luat ființă o gospodărie agricolă colectivă, în care au fost cuprinse 5-7 familii cu o suprafață de 439 ha pământ comasat, 20 perechi cai, una vacă, 243 oi, 10 scroafe și 52 familii de stupi sistematici.

La sfârșitul primului plan cincinal se găsesc înscrise 135 fam. cu o suprafață de 884 ha pământ din care: 803 ha arabil, 48 ha fânețe, 15 ha vie, 4 ha livezi cu pomi și 15 ha neproductibil.

Gospodăria agricolă de stat din comuna Recaș deține suprafața de 1030 ha din care: 945 ha arabil, 64 ha fânețe, 18 ha vii și 4 ha livezi.

Ferma Izvin deține din rezerva de stat suprafața de 215 ha pământ din care: 211 ha pământ arabil, 2 ha fânețe și 1 ha livezi.

Sfatul popular deține o suprafață de 418 ha.

Alte instituții de stat dețin de asemenea o suprafață de 1073 ha.

Sectorul particular deține suprafața de 1961 ha pământ din care: 159 ha deținut de cetățeni din alte comune .din totalul de 1402 ha privind particularii ianoveni 1113 ha este pământ arabil, 200 ha fânețe, 25 ha vii, 5 ha livezi cu și 35 ha neproductibil.

Sectorul socialist lucrează pământul în condiții tehnice moderne aplicând cele mai noi reguli agrotehnice și în mod cu totul mecanizat obținând în acest fel recolte sporite la hectar. Dăm mai jos producția medie ponderată pe ultimii 5 ani /1951- 1956/ atât în sectorul socialist cât și cel particular: la cereale:

Cereale	Suprafața	Producție medie pe ha
La grâu	2897 ha	843 kg
Secară	236 ha	1257 kg
Ovăz	429 ha	838 kg
Porumb	3754 ha	856 kg

Recensământul populației

Prin recensământul populației efectuat la 21 februarie 1956, s-a stabilit următoarea situație: 635 bărbați și 771 femei.

Față de recensământul din 1949, când Ianova numără 1999 de suflete se găsește o diferență de 574 locuitori.

În acești ani se poate vorbi totuși și de o situație în comună cât și de faptul că o bună parte din locuitori au plecat ca muncitori în diferite întreprinderi I aceasta datorită dezvoltării industriei în țara noastră. În fiecare an se stabilesc în comună ardeleni (moși) care cumpără case și puțin pământ, care treptat ocupă locurile părăsite de ianovenii de baștină.

Recensământul animalelor din 1956

Animale	Sectorul particular	Sectorul socialist
Cai	194	91
Taurine	335	30
Din care boi,	121	12
Vaci	119	445
Oi	520	225
Capre	57	36
Porci	495	96fam.

Recensământul uneltelor din 1956

Unelte	Sectorul particular	Sectorul socialist
Căruțe	384	84
Pluguri	186	70
Grape	151	63
Semănătoare grâu	13	5
Semănătoare porumb	32	3
Prășitori	138	64
Batoze porumb	20	2
Trioare	6	2
Secerători legători	1	4
Vânturătoare	12	2
Tăvăluguri	4	3
Sape	1159	-

Cuprins

Aspectul economic și cultural

Aici este remarcat faptul că statul dă o mare importanță sectorului socialist ajutându-l și dezvoltând marea proprietate socialistă de la care deriva apoi aspectul material și cultural al țaranului care se dezvoltă pe zi ce trece, omul, debarasându-se încet, încet de învelișul material-egoist în care a trăit până acum. Astfel constatăm că este mai bine îmbrăcat ca și în trecut, în unele cazuri mai bine hrănit și având casa mai bine îngrijită și dă din ce în ce mai multă importanța școlii și meseriei îndreptându-și copiii în aceste instituții de cultură și de învățarea unei meserii atât de căutată azi pentru progresul care-l face țară. Sub regimurile trecute așa după cum am arătat în altă parte a acestei monografii, iar când cineva își da copilului la vreo școală sau meserie.

În anii puterii populare s-a deschis un orizont nou în fața poporului și o orientare nouă se vede în toate ramurile sociale economice și culturale ale poporului ianovean.

Astfel în ceea ce privește îmbrățișarea meseriilor și școlilor de cultură generală între anii 1950-1955, 14 tineri sunt înscriși la școlii medii iar 27 urmează cursurile profesionale din Timișoara.

Reforma învățământului din 1948 este un mijloc eficient mobilizator în această direcție. Școlile de 7 anii pregătesc elevii direct pentru școlile medii dându-le o pregătire suficientă pentru aceasta.

Dăm mai jos o situație centralizatori cuprinzând mișcarea învățământului între anii 1948-1956.

Anul școlar	Nr. de clase	Nr. de cadre	Numărul elevilor		total
			clasa I-IV	clasa V-VII	
1948-49	5	5	112	56	168
1949-50	6	8	91	76	167
1950-51	7	8	80	57	137
1951-52	7	8	86	59	145
1952-53	7	8	61	46	107
1953-54	7	8	60	39	99
1954-55	7	8	66	40	106
1955-56	4	3	63	-	63

Această situație privind dezvoltarea școlii noastre în acest interval arată în mod vădit dezastrul celui al II-lea război mondial privind micșorarea natalității lucru care duce la desființarea ciclului II din comuna noastră.

Menționăm printre altele ca în anul 1956 a fost lichidată neștiința de carte pata rămasă din anii regimurilor.

Iată numărul analfabeților între anii 1948-1956

1948-49	14
1950-51	6
1951-52	5
1952-53	6
1953-54	4
1954-55	4
1955-56	2

În ceea ce privește drepturile naționalităților conlocuitoare cu privire la cultura lor în limba maternă le găsim pe deplin satisfăcute în anii puterii populare și între anii 1948-1956 funcționează secția maghiară cu un post și cu un număr de elevi variind între 8-21 elevi. În prezent este condusă de învățătorul Muller Rozalia funcționând în sălile școli române.

Cuprins

Învățământul preșcolar

Pentru prima dată în comuna noastră a luat ființă grădinița de copii în anul 1948. Acest învățământ este dublu folositor prin scopul educativ premergător școlii și prin ajutorul ce-l dau în acest caz părinților care în timpul verii sunt ocupați cu muncile câmpului.

Iată situația copiilor frecvenți și înscriși care urmează la grădiniță între anii 1948-1956.

1948-49	42
1949-50	52
1951-52	60
1952-53	40
1953-54	42
1954-55	40
1955-56	40

Tot în această perioadă de timp grădinița de copii a fost condusă de educatoarele: Cincu Elisabeta, Ciuciu Salomia, iar în prezent Golia Elisabeta.

Cu privire la mișcarea cadrelor didactice în această perioadă de timp după cum se vede și în situație, în fiecare an au fost câte 8 învățători care s-au schimbat aproape în fiecare an.

Vrednici de amintit sunt: Pava Nicolae și soția Iuliana, Ciuciu Gheorghe, Păduraru Ion actualmente inspector în Ministerul Învățământului, Reva Lazi actualul învățător director al școlii, având în colectiv pe: Stoia Aurel, Olaru Aneta, Muller Rozalia învățătoare la secția maghiară și Golia Elisabeta educatoare grădinița de copii.

Tot instituție de cultura trebuie privit și căminul cultural o activitate serioasă, culturală, s-a depus în tot timpul de către învățători, dintre care amintim pe Pava Nicolae dirijor și conducător de cor care a depus o activitate frumoasă în tot timpul cât a stat în comună. În prezent căminul cultural se poate mândri cu o echipă de dansuri care a desfășurat o activitate bogată participând și la concursurile organizate de Raion etc. echipa este condusă de învățătoarea Muller Rozalia.

Amintim că nu avem un local propriu unde să se poată desfășura activități culturale. Totuși prin stăruința organelor de conducere comunale s-a pus temelia noului cămin, votat prin autoimpunere.

Căminul cultural posedă de astfel o bogată bibliotecă numărând peste 500 volume care sunt citite și consultate de către cetățeni comunei.

Un alt aspect al procesului cultural este și citirea presei. Găsim în acest sens 250 locuitori care sunt abonați la diferite ziare și reviste. În comună se găsesc 70 aparate de radio cu galenă și nouă aparate radio cu lămpi. De remarcat este faptul că aceste aparate se găsesc la familiile de țărani ne înregistrându-se nici un caz la vreun funcționar.

Administrația comunală

Și aici este de remarcat reformele survenite care au avut drept scop în îmbunătățirea sistemului organizați privind conducerea comunală. Astfel sfaturile populare cuprind un număr de 17 deputați care participă la dezbaterile anumitor probleme ce stau în fața comunei. Deputații sunt aleși prin vot din doi în doi ani fiind propuși dintre cei mai cinstiți fii ai satului nostru. Sfatul popular este reprezentat la rândul său de un comitet executiv în fruntea căruia sta președintele și secretarul. Dintre aceștia ce-i care s-au perindat în acest timp vrednici sunt de amintit teja Ștefan la ca președinte și Rusul Vasile secretar, care se găsesc și astăzi în fruntea conducerii sfatului popular. În aparatul administrativ mai găsim pe Onc Gheorghe contabil, Andreica Sabin referent agricol, Lazi Traian administrator etc.

În concluzie, reformele sociale prin care trecem a schimbat mult viața satului nostru, observându-se în toate direcțiile un progres care a lăsat în urmă multe din obiceiurile și tradițiile satului nostru.

Așa vedem de exemplu denaturarea portului nostru, care prin contactul ce îl aușatenii cu orașul împrumuta mult de la aceștia și nu mai vedem decât rar cazuri de bătrâni în frumosul port bănățean iar fetele numai în rare cazuri se mai îmbracă și în zile de sărbători. Având un număr considerabil de ardeleni de prin părțile Sibiului și ale Clujului colonizați din anul 1928, și care au ținut cu sfințenie la portul lor, astăzi, în special la tinerete se observa aceleași influențe străine, menține să schimbe treptat întru totul frumosul lor port, tradiții și obiceiuri.

La hore se văd din ce în ce mai mult cântece moderne și dansuri care par că înlocuiesc treptat frumoasele doine și jocuri.

Aici, rolul principal în a menține folclorul și comorile naționale ale poporului nostru îl au luminători satului, care trebuie să mențină viu tradițiile sfinte ale neamului nostru, tradiții care prin toate prefacerile prin care a trecut poporul nostru se mai păstrează încă, și vor fii cele mai prețioase mărăgăritare din salba de aur a neamului românesc, din care o parte se găsește și în viața ianovenilor.

Cuprins

Încheiere

Ca încheiere țin să reîmprospătez cititorului acestei pretinse monografii, ca peripețiile prin care cu adevărat a trecut locuitorii acestei comuni până în prezent, nu sunt înglobate aici, datorită faptului că neam bazat numai pe fapte concrete.

Poveștile unora și altora care se pretind că ar cunoaște ceva din istoricul acestei comune, nu au fost luate toate în seamă, ca ne având bază.

Acest manuscris pe lângă unele lipsuri autentice, mai are și lipsuri redacționale, în special mașinii de scris îi lipsește litera „t” mare și în acest caz unele substantive proprii sunt scrise cu literă mică este rugat acela căruia îi va cădea în mână să caute, să completeze a realiza astfel o adevărată monografie a comunei, meritând să oglindească așa cum am dorit, istoricul ei.

Neavând altă posibilitate de a mulțumi celor care mau ajutat pentru a înfăptui această lucrare, țin să mulțumesc pe această cale fostului învățător Vasile Manolescu care a întregit într-un manuscris cea mai mare parte a acestei monografii urmărind același scop primind ajutor preotului Alexa Puta, a notarului Guttman Adam iar în prezent unele date luate de la Andreica Sabin referent la Sfat.

Ianova la 31 decembrie 1956.